CALELLA

100 anys de Ciutat

1925 - 2025

Ajuntament
de Calella

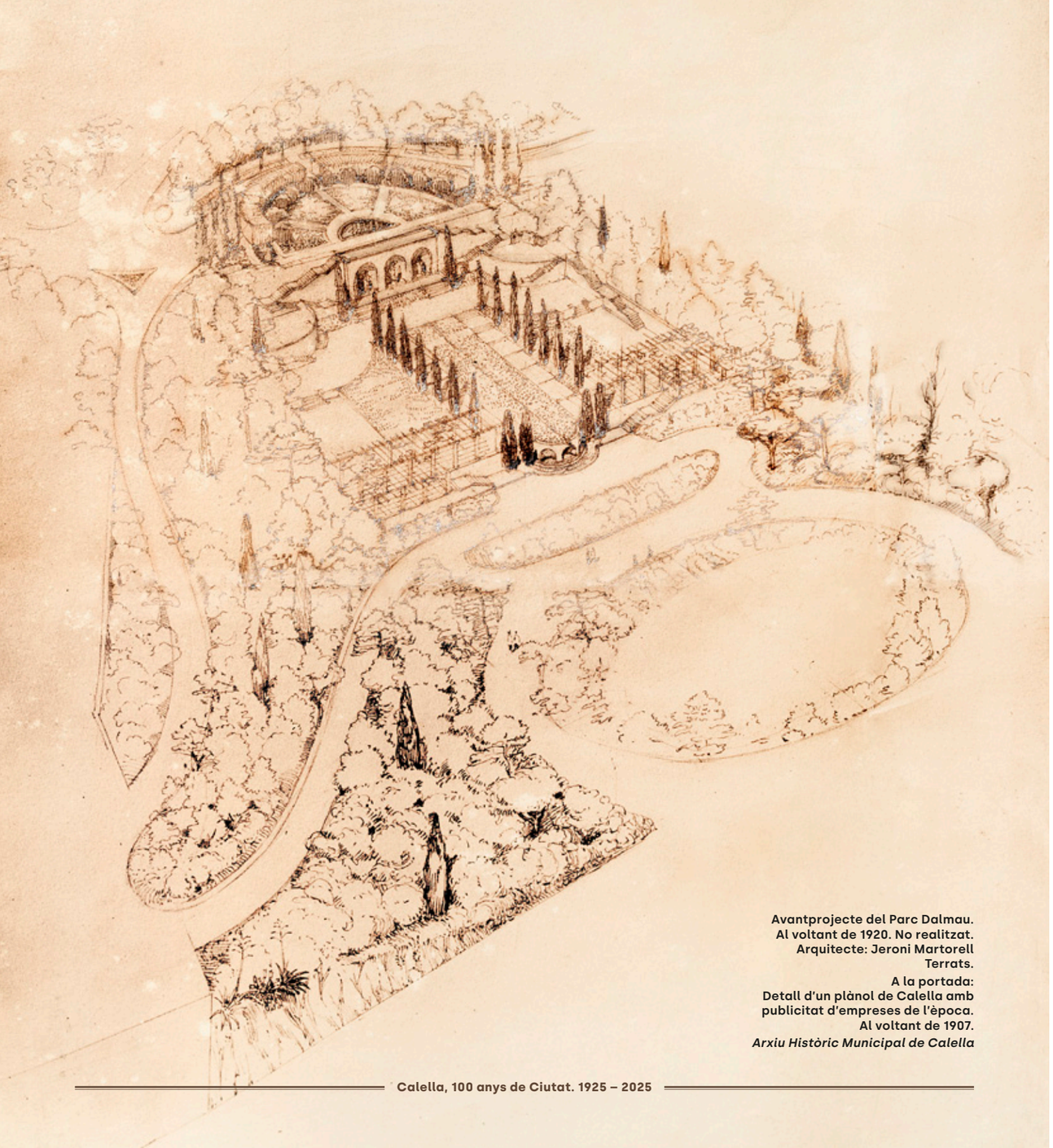

Avantprojecte del Parc Dalmau. Al voltant de 1920. No realitzat. Arquitecte: Jeroni Martorell Terrats.
A la portada: Detall d'un plànol de Calella amb publicitat d'empreses de l'època. Al voltant de 1907.
Arxiu Històric Municipal de Calella

Marc Buch i Rigola
Alcalde de Calella

Et eaquis eaquissit modiam que net eaturib usciaec uptatio. Anihicil este coritiorunt qui dolorrumque incidip iscipit ionsequi tem fugitatus idempos similiquia sitinvel et quunt verecum reptate perum et audaeped quunt.
Ut aut rendustium liquiatur? Qui ut etur, cor sandi berspis as conseru ptatqui conse magnatia ium aut mo enihic te volorepuda solestin provitas re la sumendae sum as sitem facercimus et audae debitas dolupti onsequi cor suscienda et alis exerection reperate nestini menist, offic tem que nate doloremqui dolorestio deribus, tecaes et a excepreritis es eossintore magnimpore, tem re odicidendam sequi odi apedipsant laborror sed quaepedi que nati qui omni dolorec usaecepro voloriati tem imin evendentor a nim ex eum unt aut porruptis que etur? Cabo. Ma inctiuria qui ut aut ea cupta et vide volupit optat omnihil is eos nimus.
Qui blatur? Pore sit accum facestion pel ilis andi simusdam et enihiliqui ipsam rem nimi, quae sequam faceptatem. Nequiberehil magnatum quos vendi te vid quo eost, sim doluptatur?
Tatenihil ius volupta commolorem ressum illabo. Nam, accum nimi, sim essimen tiantus doluptat quid eos exero imint harcimint ulpa dolupta sitaspe ni nis invent del maximodit dolore odit, adist et magnatem aut et doluptas rent aspietur rem facepelecus dolorro modi inullab ipsania ndeserio deneces sumqui audae nullabor reperum qui illacim olorescia sequias alibust, si alit ea num reicimp eriatur sapero consequae enimusam quamustem quidebit dolupta temporit ducias nonsed es autem. Ita di conseque velibusapita porem. Itatum excestotatis nosandunt excerrumque verumque dignis et omnihitatem sum non ni arum dus si comnis sitaten ditaerum et untiist, ommolor er'erer eptate nones utem qui tempere hiliqui aut ut in nonseque rere ni officia nobit fugit volectat aut aut ut quamusandis prores alitecerum ne noneces sendae. Ut ad que vel minvel is et re nossit aut pedit.

TRANSFORMACIÓ DE CALELLA. EL PAS DE VILA A CIUTAT

El dia 14 de març de 2025 es compleixen 100 anys de la signatura del Reial Decret en què el rei Alfons XIII va atorgar el títol de *ciutat* a la vila de Calella.

Les circumstàncies i els motius pels quals Calella va passar de ser una vila a ser una ciutat són diversos, i en aquesta publicació es dona a conèixer aquest important episodi de la nostra història col·lectiva.

Els calellencs, i també els forans que visitaven la població, tenien la percepció que estaven en una ciutat. L'atorgament del títol va ser el punt d'arribada de tot un llarg procés de desenvolupament, i una eina molt útil per agafar impuls i poder continuar transformant Calella.

Calella es reinventa

A finals del segle XIX varen coincidir dos fets determinants que van deixar molt delmada l'economia: l'expansió de la fil·loxera, que va destruir la totalitat de les vinyes catalanes i, poc després, la pèrdua de les darreres colònies d'ultramar i el conflicte amb els EEUU.

Malgrat tot, la cada vegada més puixant indústria tèxtil calellenca, que des del 1884 va començar a incorporar el vapor i els telers circulars a les seves fàbriques, va propiciar el creixement poblacional amb la immigració interna del rerepaís que venia per treballar a les fàbriques de gènere de punt i a les auxiliars, i que era imprescindible per al desenvolupament del negoci tèxtil: tints, blanqueig, capses de cartró, embalatge, mecànics, etc.

L'any 1900 Calella comptava amb una població de 4.316 habitants, amb un augment de 503 persones des de l'any 1887, xifra que excedeix el creixement vegetatiu dels darrers anys del segle XIX. L'increment de població va continuar de tal manera que l'any 1920 Calella ja tenia 6.195 habitants.

A principis del segle XX, Calella comptava amb 50 fàbriques de gènere de punt, entre grans i petites, mentre que a l'any 1925 ja n'hi havia 59 en total i a l'any 1929 n'eren 62, un considerable increment.

La Dictadura de Primo de Rivera

Durant els anys de la Gran Guerra, la conflictivitat laboral va créixer enormement a tot el país. La consolidació dels sindicats anarquistes va propiciar l'aparició del pistolerisme, tant dels sindicats obrers com dels "sindicats lliures", fomentat per la patronal i recolzat per les elits de l'Estat. La desafecció política es va agreujar pel descontentament social derivat de les desigualtats econòmiques, l'endarreriment agrari i les difícils condicions de vida d'amplis sectors de la societat, especialment en l'àmbit rural i entre la classe obrera industrial. Aquest malestar es va traduir en un augment de les vagues i les protestes. Una altra circumstància agreujant varen ser les greus pèrdues patides a la Guerra del Marroc (desastre d'Annual) i el creixent auge de la consciència nacional de Catalunya. Amb la intenció de restablir l'ordre i acabar amb la violència social i les amenaces revolucionàries, el 13 de setembre de 1923 el general Miguel Primo de Rivera proclama la dictadura a l'Estat espanyol. A Calella es va aplicar formalment el dia 2 d'octubre.

En els primers anys de dictadura es varen produir fets repressius com l'abolició de la Constitució de 1874, la censura de premsa, la prohibició de vagues i la repressió de moviments obrers i nacionalistes, especialment a Catalunya i al País Basc, eliminant la Mancomunitat de Catalunya i perseguint l'ús del català. Posteriorment es van posar en marxa una sèrie de polítiques i reformes amb l'objectiu de modernitzar Espanya, estabilitzar la seva economia i millorar la situació social del país.

L'abril de 1924 es va publicar el Nou Estatut Municipal, que era un veritable codi per als ajuntaments per la seva extensió i precisió tècnica. A més de crear el cos de secretaris municipals per millorar els actes de legalitat dels ajuntaments, es va augmentar l'autonomia municipal en els vitals temes de política urbanística, infraestructures i prestació de serveis.

Per finançar aquesta ampliació de competències, l'Estat va cedir tributs i arbitris als ajuntaments, amb la qual cosa augmentaven recursos sense incrementar la pressió fiscal. L'altra gran novetat va ser la regulació del crèdit municipal (Banc de Crèdit Local), que abans era inexistent per als petits municipis

Els artífexs de la dècada daurada de Calella

Aprofitant el nou marc legal, l'alcalde Narcís Baronet i Coll va iniciar gestions a Madrid per obtenir el nomenament de ciutat per a Calella, atès que complia els requisits per fer-ho: la població superava els 5.000 habitants, mínim estipulat per reconèixer geogràficament una població com a ciutat. Altres factors que varen contribuir a l'obtenció del títol foren el fet que Calella era un important nucli fabril i també el cercle de relacions i influències que hi havia en aquell moment: el capellà d'honor del rei Alfons XIII era el calellenc mossèn Carles Salicrú i Puigvert; així mateix, hi havia bona entesa amb qui havia estat responsable d'ordre públic a Barcelona, el general Martínez Anido, en aquell moment subsecretari del Ministeri de Governació; Josep M. Milà i Camps, president de la Diputació de Barcelona i primer comte del Montseny (1926); el senador calellenc Francesc d'Assís Bartrina i Roca i el diputat Joaquim Sagnier i Villavecchia.

El 14 de març de 1925 Calella va ser nomenada formalment *ciutat* amb el tractament d'excel·lència per al seu Ajuntament per Reial Decret signat pel rei Alfons XIII.

Narcís Baronet i Coll
Alcalde de Calella

Francesc d'Assís Bartrina i Roca, senador

Mn. Carles Salicrú Puigbert, Capellà d'Honor del rei Alfons XIII

Escaneja el codi per accedir al document...

Gaceta De Madrid.-Núm. 76
17 Marzo 1925. 1371

Queriendo dar una prueba de Mi Real aprecio a la villa de Calella, provincia de Barcelona, por el creciente desarrollo de su industria y comercio y por su constante adhesión a la Monarquía.

Vengo en concederle el título de Ciudad, y a su Ayuntamiento el tratamiento de Excelencia.

Dado en Palacio a catorce de Marzo de mil novecientos veinticinco.

ALFONSO
El Presidente Interino del Directorio Militar,
ANTONIO MAGAZ Y PERS.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:
Construcció de 'les cases barates' al barri de Pequín. any?
Obres al Mercat Municipal. any?
Dibuix del projecte de la fàbrica Llobet - Guri. 1927.
Il·lustració al dors d'una tapa...
Dibuix de la fàbrica Vilaró i Llobet. any?
Font: ***Arxiu Històric Municipal de Calella***

Jaume Dalmau i Llibre
Alcalde de Calella (1925-1929)

Jeroni Martorell i Terrats, arquitecte municipal

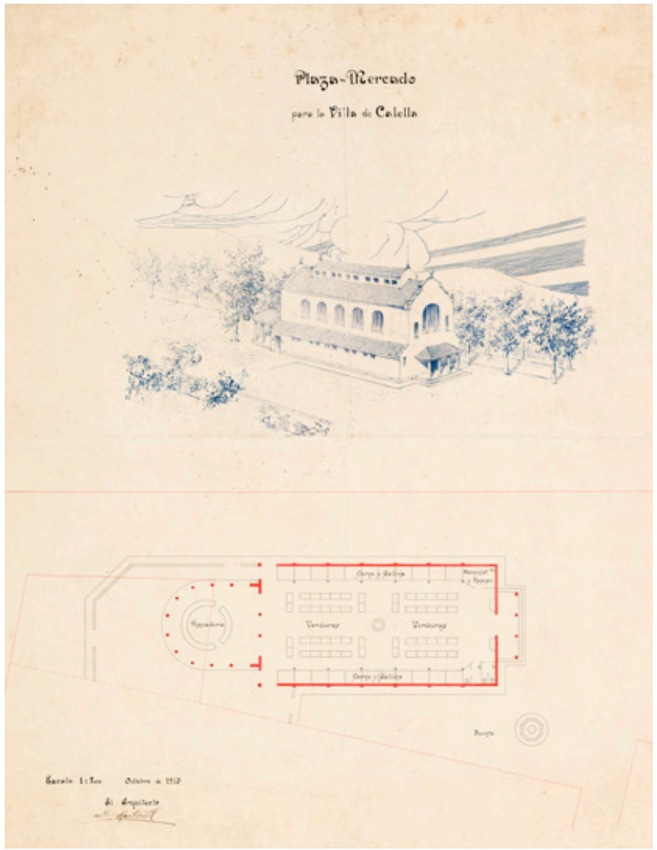

La transformació urbanística i arquitectònica de Calella

Aquest marc legal va ser aprofitat a fons per Jaume Dalmau i Llibre, alcalde de Calella entre 1925 i 1929. Dalmau va entendre que era el moment de tirar endavant una profunda transformació de la població. La persona que ocupava el lloc d'arquitecte municipal, Jeroni Martorell i Terrats, també tenia una clara visió del que calia fer a Calella: assolir un urbanisme que la dotés de tots aquells serveis que caracteritzaven una població moderna del segle XX, amb parcs —els pins i el passeig—, escoles, habitatge per als mestres, biblioteca, mercat, escorxador, clavegueram, carrers degudament empedrats i nets, abastament adequat d'aigua potable, comunicacions i connexions fàcils amb la comarca... També hi havia grans projectes, com un nou hospital i un balneari a la platja, que no es varen arribar a realitzar.

Així, d'una manera quasi increïble, es varen enllestir una quantitat enorme d'obres públiques. Mentrestant, la iniciativa privada construïa illes de cases senceres, obrint nous carrers i barris tant a llevant com a ponent de la població —el sector del que anomenem 'Pequín' amb les 'cases barates', promogudes per Francesc d'Assís Bartrina i Roca, i el conjunt de carrers nous a llevant, que alguns anomenaven 'Marfil'—, fins al punt d'arribar a modificar els límits amb Pineda, fent-los arribar al Rierany dels Frares. El límit anterior coincidia amb l'actual carrer d'Àngel Guimerà.

Però moltes d'aquestes realitzacions i projectes varen quedar estroncats pels fets que varen succeir en el primer lustre dels anys 30 i que varen desembocar en la gran repressió que va comportar la victòria del franquisme a la Guerra Civil de 1936 a 1939.

Dibuixos i pànols de Jeroni Martorell.
A l'esquerra, el mercat.
En aquesta pàgina:
balustrada del passeig, l'escorxador,
les escoles i la biblioteca.

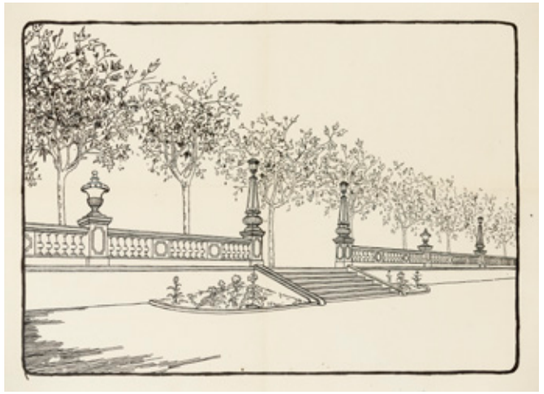

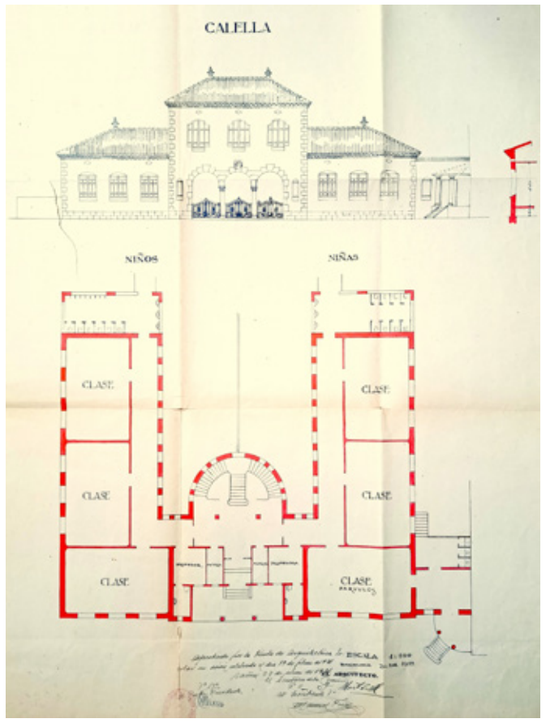

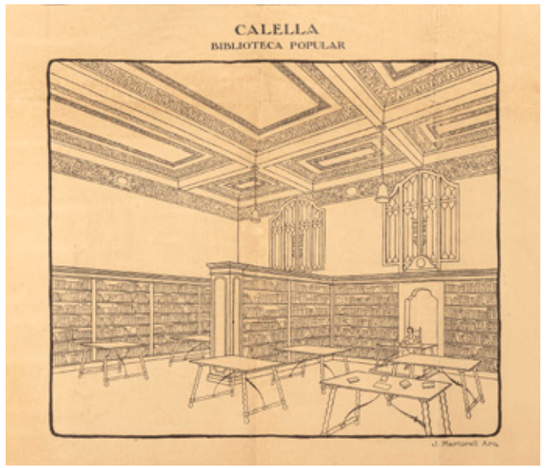

Resum

1. **Crisi a finals del segle XIX:** L'expansió de la fil·loxera destrueix les vinyes i la pèrdua de les colònies, i poc després la guerra amb els Estats Units provoca una caiguda econòmica significativa per a Calella.
2. **Creixement de la indústria tèxtil:** A partir de 1884, la introducció del vapor i dels telers circulars impulsa el desenvolupament de la indústria tèxtil, especialment el gènere de punt, convertint-se en un motor de l'economia local.
3. **Increment de la població i immigració interna:** La indústria tèxtil atrau treballadors d'altres zones, augmentant la població de Calella de 4.316 habitants l'any 1900 a 6.195 l'any 1920. Aquest creixement poblacional supera el creixement vegetatiu i transforma la vila en un centre fabril.
4. **Beneficis de la Primera Guerra Mundial:** La demanda de subministraments per part dels exèrcits europeus i la manca de producció industrial a Europa beneficien Calella, amb un augment significatiu de les comandes a les seves fàbriques.
5. **Consolidació de l'activitat industrial:** El nombre de fàbriques de gènere de punt creix ràpidament, passant de 50 a principis del segle XX a 62 el 1929, consolidant Calella com un centre industrial de referència.
6. **Dictadura de Primo de Rivera:** La conflictivitat laboral durant els anys de la Gran Guerra i el creixent auge de la consciència nacional de Catalunya, porta a la Dictadura de Primo de Rivera (1923) que, a part de retallades de drets i prohibicions, aplica un Nou Estatut Municipal el 1924 per reforçar l'autonomia local en matèria urbanística i financera.
7. **Nomenament oficial com a ciutat (1925):** Calella és reconeguda com a ciutat l'any 1925 gràcies a l'alcalde Narcís Baronet i al suport d'influències polítiques i eclesiàstiques. La vila supera els 5.000 habitants requerits per obtenir aquest estatus.
8. **Transformació urbana i modernització (1925-1929):** Sota l'alcaldia de Jaume Dalmau i amb l'arquitecte Jeroni Martorell, Calella es modernitza amb nous serveis: parcs, escoles, mercat, clavegueram, carrers empedrats i ampliacions urbanístiques a llevant i ponent, incorporant nous barris. Això consolida el seu creixement urbà i la seva identitat com a ciutat industrial.

05/04/1922

Actes PLE MUNICIPAL (Distinció a calellencs il·lustres)

"Acordose quedar enterado con satisfacción y dar las gracias, al saludo y ofrecimiento que el hijo de esta población D. Francisco de A. Bartrina Roca, Senador del Reino, ha efectuado á este Ayuntamiento por medio de la carta leída.

Acto seguido el Sr Baronet dá cuenta del homenaje que varias poblaciones hacen al Iltre. Sr. Carlos Salicrú Puigvert Pbro. hijo de esta población con motivo de haber sido nombrado Capellán de Honor de S.M. el Rey Alfonso XIII (q.D.g.)..."

AHMC Actes Ple. Acta n.2 - Foli 7 rv

02/10/1923

Actes PLE MUNICIPAL (Imposició nou Ajuntament Dictadura)

"En la villa de Calella á dos de Octubre de mil novecientos veintitrés. Reunidos en la Sala Capitular previa la correspondencia citación los Sres. Vocales Asociados, anotados al margen, que forman parte de la Junta Municipal de esta, junto con el Sr. Alcalde D Narciso Baronet Coll y con la presidencia del Sr. Teniente de la Guardia Civil Don José Rojas Alemany en sesión pública extraordinaria de primera convocatoria.

Leída el acta de la sesión anterior fue aprobada por unanimidad.

Inmediatamente el Teniente Sr. Rojas entrega al infrascrito Secretario el R.D. de fecha de ayer; en el cual se disuelven todos los Ayuntamientos de España y nombrando, para sustituir á los concejales destituidos, á los vocales asociados.

Finalizada la lectura del R.D. el Teniente Sr. Rojas usa de la palabra para manifestar que, en cumplimiento de la disposición que acaba de leerse, han terminado su mandato todos los concejales que formaban parte del Ayuntamiento y para sustituirles los vocales asociados vecinos.

.../...

Una vez efectuado se verifica el escrutinio y dá el siguiente resultado, Don Jaime Dalmau Llibre once votos, y en su consecuencia el Sr. Presidente (*el tinent de la guàrdia civil*) nombra Alcalde á dicho Sr. Dalmau; ya que reúne las condiciones que marca el R.D. y la ley Municipal, no haciéndole entrega de la vara e insignias, por hallarse ausente de la población.

AHMC Actes Ple. Acta n. 27 - Foli 15 v

DETALLS PER ACABAR D'ENTENDRE EL FET

30/03/1924

Actes PLE MUNICIPAL (Canvi de Consistori)

"En la villa de Calella á treinta de Marzo de mil novecientos veinticuatro. Reunidos los Sres. Concejales anotados al margen en sesión pública extraordinaria en la Sala Capitular bajo la presidencia del Iltre. Sr. Delegado Gubernativo de este Partido D José Fernandez Bosch siendo la hora de las tres, digo quince y cuarenta y cinco minutos se declara abierta.

Acto seguido el Iltre. Sr. Delegado dijo que el objeto de la sesión era en primer lugar agradecer á los Sres. que componen el actual Ayuntamiento la labor que han llevado á cabo durante el poco tiempo que han ejercido sus funciones y darles la despedida, ya que en esta sesión se iba á dar posesión á los Sres. que deben componer de hoy en adelante la Corporación Municipal que ha de regir con el Real Decreto-Ley del nuevo Estatuto Municipal y de cuales nombramientos dará lectura el infrascrito Secretario.

Alcalde Narciso Baronet Coll."

AHMC Actes Ple. Acta n. 49 - Foli 49 v

08/01/1925

Actes PLE MUNICIPAL (Distinció a Carles Salicrú)

"Al propio tiempo se acuerda por unanimidad hacer constar a S.M. el Rey (q.D.g.) por mediación del Patriarca de las Indias, el agradecimiento de esta Corporación y de esta villa por haber sido designado el Rdo. Dr. Carlos Salicrú para predicar en la Capilla Real de Palacio el sermón de la primera dominica de cuaresma, haciendo extensivo tal agradecimiento al referido Iltre. Sr. Obispo de Sion como proponente de tal real distinción."

AHMC Actes Ple. Acta - Foli 31 rv

15/03/1925

***La Vanguardia* informa:**

"Gobernación. Concediendo el título de ciudad a la villa de Calella, provincia de Barcelona y a su ayuntamiento el tratamiento de excelencia."

Se'n faran ressò altres diaris, publicant el mateix text:

ABC (Madrid. Ed. impresa), 15/3/1925, p. 17

Diario de Navarra, 15/3/1925, p. 4

La Época (Madrid. 1849), 16/3/1925, núm. 26.589, p. 3

La Vanguardia, 15/03/1925, p. 16

17/03/1925

Publicació al BOE, *Gaceta de Madrid*:

"Queriendo dar una prueba de Mi Real aprecio a la villa de Calella, provincia de Barcelona, por el creciente desarrollo de su industria y comercio y por su constante adhesión a la Monarquía, vengo en concederle el título de Ciudad, y a su Ayuntamiento el tratamiento de Excelencia.

Dado en Palacio a catorce de marzo de mil novecientos veinticinco."

Gaceta de Madrid, núm. 76, 17/03/1925/ p. 1371

19/03/1925

Actes de la COMISSIÓ PERMANENT

"Acordose haber visto con satisfacción la comunicación dirigida á este Ayuntamiento por la Subsecretaría del Ministerio de Gobernación, en la que traslada el R.D. siguiente:

Queriendo dar una prueba de mi real aprecio á la villa de Calella, provincia de Barcelona, por el creciente desarrollo de su industria y comercio y por su constante adhesión á la monarquía; vengo en concederle el título de Ciudad, y á su Ayuntamiento el tratamiento de excelencia. Dado en Palacio á catorce de Marzo de 1925. =Alfonso.= El Presidente interino del Directorio Militar=Antonio Magaz y Pers.

Al propio tiempo se acuerda dar las gracias al Excmo. Sr. Subsecretario del Ministerio de la Gobernación Sr. Martinez Anido por el interés que se ha tomado en favor de tal resolución."

AHMC Llibre d'Actes Comissió Permanent 12-02-1925 / 29-10-1925. Foli 6 rv + 7 v

02/04/1925

Actes de la COMISSIÓ PERMANENT

"Acordose haber visto con satisfacción las frases de elogio para esta ciudad invertidas en el oficio mandado por el Iltre. Sr. Delegado Gubernativo en contestación al que se le puso en conocimiento la distinción que había obtenido la población, de S. M. el Rey (q.D.g.)."

AHMC Llibre d'Actes Comissió Permanent 12-02-1925 / 29-10-1925. Foli 6 rv + 7 v

16/06/1925

Actes PLE MUNICIPAL (Elecció de Jaume Dalmau com a alcalde)

És la primera vegada que l'acta del Ple municipal comença anomenant Calella com a ciutat

"En la ciudad de Calella à dieciseis de junio de mil novecientos veinticinco. Reunidos en la Sala Capitular... bajo la Presidencia del Iltre. Sr. Delegado Gubernativo ... manifestó el Sr. Presidente que se iba á proceder á la votación de la persona de Alcalde y verificado dio el resultado

D Jaime Dalmau Llibre once votos

En blanco uno

Visto el resultado el Presidente nombra Alcalde á D Jaime Dalmau Llibre dándole inmediatamente posesión..."

AHMC Actes Ple. Acta - Foli 48 rv

2003

El títol i els honors de ciutat queden regulats per la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

34.1. Els municipis poden anteposar al seu nom el títol de vila si tenen més de cinc mil habitants i el de ciutat si en tenen més de vint mil. L'adopció o la modificació del tractament ha d'ésser acordada per l'ajuntament, el qual n'ha de donar compte al Departament de Governació i Relacions Institucionals.

34.2. No obstant el que disposa l'apartat 1, els municipis mantenen els títols i els honors que els hagin estat reconeguts.

DECRET LEGISLATIU 2/2003, de 28 d'abril,

Amb motiu dels 25 anys de Ciutat

estela...

SUPLEMENTO DE LA HOJA PARROQUIAL

Año IV — Calella, 18 de Marzo, de 1950 — N.º 90

¿Villa? ¿Ciudad? ¡Calella!

Hace exactamente un cuarto de siglo — ventícinco frenéticos y delirantes años — que amaneció para la Vila de Calella un primaveral día en que, por obra y gracia de un Real Decreto firmado por S. M. Alfonso XIII, vióse elevada al honorífico rango de Ciudad.

Calella, con ímpetu de crecimiento y ansias de prosperidad, ensanchaba sus contornos y sobre la escarpada aposición de sus huertas, edificaba mansiones solemnes de nuevas casas, alzaba caseríos, fábricas con altas chimeneas humeantes y, con resultado de recia modernidad, daba de la fisonomía y modestia pre-provincianas de los artesanos, los navegantes y los pescadores, el aspecto grato de las esencias todas de la tradición calellense.

Dentro un ámbito de cordialidad y de convivencia física y moral de Calella, algo resistía, con noble impetu de ese empuje, todo lo que constituía la Catedralicia Iglesia Parroquial de San Pedro, fiel Custodia, mantenedora viviente de la fe de los mayores que con su religiosidad ejemplar formaron y su cabello campanario mas alto la sólida presidencia de nuestro caserío urbano con la augusta prioridad de su nave, de su estética y de su habitación espiritual.

¿Vino para Calella el título de su Alcalde de entonces ciudadanía y con él, arribaron los empujes de mejora apacibles, desaferrando el localismo temperamento de las calles, el conjunto del asiento único y público, el goce de la sociedad descubierta de nuestra playa y nuestro paisaje nativo, enriquecido con la elegante balaustrada que adornamos hoy; casó la apacible monotonía vecinal con aquí el aire libre en la Plaza de la Vila y el grato contorno de los paseos peatonales, ya que un mercado cubierto cobijó el cordiano tráfico mercantil de la población. En fin de Calella holgóse en nuevo empaque y señorío.

¿Nacía de todo ello otra Calella? No; la Ciudad de Calella es hija directa y digna de aquella sonriente Villa de antaño. Con su elaborativo actual, con su decoro moderno, Calella ha adquirido un revestimiento de modo para sus eternos valores espirituales que son los que verdaderamente la han hecho y conservado bella, airosa y noble. Que sea de Calella o Vila de Calella, lo que importa no son los títulos sino la esencia, el espíritu, ese fervoroso latido de una ferocidad que nos hace amar entrañablemente a nuestra Calella.

Mañana, Festividad de San José, celebra su onomástica nuestro Excmo. y Rdmo. sr. Obispo Dr. D. José Cartañá Inglés. «ESTELA», en tan fausta ocasión, eleva sus preces al Cielo por el Pastor de la grey gerundense, a quien renueva su incondicional adhesión.

ENTREVISTA PUBLICADA A «ESTELA» EL 18 DE MARÇ DE 1950

Digame...

Don Narciso Baronet Coll

Don Narciso Baronet Coll, el Alcalde que consiguió hace 25 años para nuestra. población el título de Ciudad, no es como alguien pudiera pensar, un noble y venerable anciano, sinó un apuesto caballero de cabello gris, estatura normal, con aires de galán maduro de la pantalla – como nos decía un amigo días atrás - .

El Sr. Baronet, si bien retirado de la política activa, se dedica con redoblada fuerza a la vida forense.

Calellense apasionado a más no poder y amable de temperamemo, nos recibe con su eterna sonrisa.

Gustosísimo contesta a nuestro formulario de preguntas.

- ¿De quien fué la idea de solicitar· para Calella, la distinción de Ciudad?.

- Realmente, y sin la menor jactancia, fué mia, propia, movido por el acendrado cariño que siempre me ha inspirado esta mi población natal.

- ¿Antes, se había sugerido?

- En absoluto; no recuerdo que la idea fuese sugerida con anterioridad.

¿Fué difícil conseguirlo?.

- Ciertamente, no. Desde luego, la petición que se formuló, debió apoyarse en algún motivo que más o menos justificase tal prerrogativa, esto es, en el crecimiento y desarrollo industrial, comercial y urbanístico de la población y su significación monárquico española puesta de relieve repetidamente y afianzada con el acuerdo del Ayuntamiento de mi presidiencia de dar el nonbre de «Plaza del Rey Alfonso XIII» a la en que está emplazado el Mercado Municipal, y de «Avenida de la Reina Victoria Eugenia» al paseo que comunmente llamamos de «los frailes» a partir del Grupo Escolar.

Además, como es natural, fué preciso poner en ello el máximo interés y a tal fin, delegado por mis compañeros de Consistorio, me trasladé a .Madrid, llevando a cabo, con el concurso del Diputado a Cortes por el Distrito, actual Conde del Montseny, las gestiones necesarias cerca del Ministerio de la Gobernación al frente del cual se hallaba el General Martínez Anido.

Prorrogada unos dias mi estancia en la capital de España para atender a otros asuntos de interés local, entre ellos, la obtención de una importante subvención para el Grupo Escolar, a mi regreso, ya se publicó el Decreto de S. M. concediendo el expresado titulo de Ciudad a Calella y el tratamiento de Excelencia a su Ayuntamiento.

- Algún recuerdo grato sobresaliente?.

- En ocasión de dicho viaje, me honré, particular y representativamente, asistiendo al sermón que en la Capilla del Palacio Real pronunció nuestro preclaro compatricio Rdo Dr. Carlos Salicrú, a. raiz de cuyo acto le fué otorgado el nombramineto de Predicadar de S. M.

- ¿ Fué Alcalde mucho tiempo?

- Desde Enero de 1923 hasta Mayo de 1925, o sea, durante dos años y cuatro meses.

- ¿Características del Ayuntamiento de entonces?.

- Propiamente mi gestión como Alcalde abarcó dos etapas: una antes de la Dictadura del General Primo de Rivera, y otra en el periodo incial de la misma. El primer Ayuntamiento habia surgido del pacto electoral por el artículo 29 formalizado entre los dos partidos en pugna en la localidad, en virtud del cual ocupaba la Alcaldía D. José Llobet Guri, la primera Tenencia D. José Puig Moré y yo la segunda Tenencia, pero con motivo de profundas discrepancias habidas en el seno de la Corporación, renació la lucha política entre dichos dos bandos, dando ello lugar a que con el apoyo de personalidades influentes se lograra a mi favor el nombramienlo, por primera en Calella, de Alcalde de R.O., después de cuyo hecho siguió actuando el Ayuntamiento con la fracción adicta hasta que al advenimiento de la Dictadura Militar, en Septiembre de 1923, se renovó el Municipio, confirmándoseme en dicho cargo de Alcalde.

ESTELA 5

Digame...

Don Narciso Baronet Coll

Don Narciso Baronet Coll, el Alcalde que consiguió hace 25 años para nuestra población el título de Ciudad, no es como alguien pudiera pensar, un noble y venerable anciano, sinó un apuesto caballero de cabello gris, estatura normal, con aires de galán maduro de la pantalla – como nos decía un amigo días atrás – .

El Sr. Baronet, si bien retirado de la política activa, se dedica con redoblada fuerza a la vida forense.

Calellense apasionado a más no poder y amable de temperamemo, nos recibe con su eterna sonrisa.

Gustosísimo contesta a nuestro formulario de preguntas.

— ¿De quien fué la idea de solicitar para Calella, la distinción de Ciudad?.

— Realmente, y sin la menor jactancia, fué mia, propia, movido por el acendrado cariño que siempre me ha inspirado esta mi población natal.

— ¿Antes, se había sugerido?

— En absoluto; no recuerdo que la idea fuese sugerida con anterioridad.

¿Fué difícil conseguirlo?.

— Ciertamente, no. Desde luego, la petición que se formuló, debió apoyarse en algún motivo que más o menos justificase tal prerrogativa, esto es, en el crecimiento y desarrollo industrial, comercial y urbanístico de la población y su significación monárquico española puesta de relieve repetidamente y afianzada con el acuerdo del Ayuntamiento de mi presidencia de dar el nombre de «Plaza del Rey Alfonso XIII» a la en que está emplazado el Mercado Municipal, y de «Avenida de la Reina Victoria Eugenia» al paseo que comunmente llamamos de «los frailes» a partir del Grupo Escolar.

Además, como es natural, fué preciso poner en ello el máximo interés y a tal fin, delegado por mis compañeros de Consistorio, me trasladé a Madrid, llevando

Compañía Gral. de Capitalización S. A.
MADRID — Plaza Cánovas, 4
BARCELONA — Calle Calvo Sotelo, 10
José M. Badellé
Títulos premiados - Febrero 1950
U. N. O. - Q. O. K. - Q. T. U. - R. E. Q.
B. E. I. - O. N. O. - V. M. O. - R. Li. Li.
Capitales asegurados más de 2.000.000 Ptas.

San José, Caramelos Super Extras Dulcería Vilella

6 ESTELA

Calella, de Alcalde de R. O., después de cuyo hecho siguió actuando el Ayuntamiento con la fracción adicta hasta que al advenimiento de la Dictadura Militar, en Septiembre de 1923, se renovó el Municipio, confirmándoseme en dicho cargo de Alcalde.

— ¿Consecuencias que tuvo el nombramiento de Ciudad?

— Exclusivamente honoríficas, con el consiguiente relieve, distinción y significación ante las esferas oficiales y públicas, sin constituir ningún aumento contributivo ni influencia alguna en el orden económico de la administración Municipal y del Estado, como alguien malintencionadamente o quiza por ignorancia, quiso dar a entender.

— ¿En el momento actual lo solicitaría de nuevo?.

— Sin pensarlo.

— ¿De los Alcaldes de Calella de su época cual recuerda de actuación más destacada?.

— Por su desempeño sereno y comedido y absoluta probidad lo fué antiguamente D. .Juan Borbonet Garriga, y como propulsor de grandes obras bajo la situación propicia creada por la Dictadura Militar, D. Jaime Dalmau Llibre.

— ¿Pensaba que Calella 25 años mas tarde, estaría como está?.

— En realidad siempre soñé con una gran Calella y del ritmo y empuje de aquellos tiempos era de esperar llegara pronto a su completo apogeo, pero desgraciadamente las convulsiones sufridas lo malograron. No obstante, con plena satisfacción podemos contemplarla en la cabeza y vanguardia de nuestro litoral mediterraneo, pues no en balde ha fructificado el esfuerzo, tesón y voluntad puestos de relieve en el ejercicio de su cargo por nuestro compatricio Alcalde D. Manuel Alabern Romaní, con la colaboración edilicia y ciudadana.

— Labor y esfuerzo que agradecemos sinceramente.

Angel

En les Bodes de Plata

L'alba neixia blanca, rosada,
vestint de gasses i de boirada
la matinada d'aquest gran jorn,
la Perla bella es desfeia
je feia estona que presentia
com batre d'ales o son entorn.

El sol escampa sa cabellera
i un aire calid de primavera
obre les roses amb un petó,
somria Calella, el mar la mira,
i apar que digui mentres sospira,
amb veu humida per l'emoció.

«Recordo encara: la vila xica,
tota guarnida, tota benica,
amb vel d'encunes i oloc de pi,
era la nóvia mig enrogida,
ruborta d'anells, plena de vida
com poncellets a punt d'obrir.

I la poncella esdevingué rosa
i esbodellant-se fou mes formosa,
jo no era vila, jera ciutat
creixent galana i esplendorosa,
sempre pelida i rebellidora,
qui contemplant-la no está encisat?»

I brassalant-la amb va i ve d'onades
l'omple d'esquitxos i de besades
que l'embadaleixen com vel suposat.
Gosa Calella l'airosa duta
i són les seves Bodes de Plata
brillaor estela d'un pas triomfal.

C. O.

NOTICIARIO GENERAL

Bautizos. Nuestro estimado y distinguido amigo el Rdo. Dr. D. Carlos Puigbert, ex-Coadjutor de esta Parroquia de Calella y Ofrenandes de la de Olot, ha sido nombrado Canónigo de Portlligat, dando recientemente ha tan alto posición del cargo. Felicitamos a Mn. Carlos por su ascenso y hacemos votos al Altísimo porque su misión en aquella población sea tan fructífera como lo fué en nuestra Ciudad.

— La Madre María Pallí Milán, de la Cía. de María, de apreciada familia calellenca, ha sido destinada a Hellín (Albacete). Hasta la fecha ha estado en el Noviciado de Logroño. Auguramos a la Rda. Madre un éxito en su apostolado.

La próxima Peregrinación a Montserrat. Continúa, con gran ereciente, la inscripción de peregrinos para la Peregrinación organizada por Acción Católica al Santuario de la «Moreneta».

La estancia de la Peregrinación a Montserrat el Día de la Virgen, ha despertado gran interés, para asistir a las Solemnes Pontificales que en dicho día celebrarán el Rdmo. P. Abad y el Excmo. Sr. Arzobispo de Tarragona, con la extraordinaria Vela Nocturna.

Recordamos a nuestros lectores que el plazo de inscripción, que puede hacerse los lunes, martes y miércoles, de 7 a 9 de la noche en la fábrica de la Sra. Vda. de Llobet Coté (Riera, 20), se cierra el 31 de los corrientes.

San José, Buñuelos Clásicos Dulcería Vilella

Calella, 100 anys de Ciutat. 1925 – 2025

Informació complementària

El títol de ciutat es concedia, al nostre país, per motius històrics i per nomenament reial (o, en els breus períodes republicans, pel President de la República) a les viles que havien augmentat notablement de població, esdevenint una urbs de nivell considerable o que havia passat a tenir una importància més gran en el territori que les envoltava, de vegades derivat del joc polític que havien desenvolupat. És, per tant, una concessió de gràcia com a reconeixement del seu pes específic al llarg, o en un moment determinat, de la història.

En època romanovisigòtica eren considerades ciutats les seus dels bisbats: Barcelona, Elna, Girona, Lleida, la Seu d'Urgell, Tarragona, Tortosa, València i Vic. De seguida, però, ja a l'edat mitjana s'afegiren a la llista primer Balaguer, Manresa i Palma (anomenada Mallorca), més tard Xàtiva, i després Alacant i Oriola.

Al segle XVI eren reconegudes com a ciutat l'Alguer, Alcúdia de Mallorca, Solsona i Villena, tot i que, aquesta darrera, dins de la Corona de Castella. Al XVII s'hi sumaren Dénia, Gandia i Utiel, la darrera també dintre de la Corona de Castella. Al XVIII Cervera, Ciutadella, Eivissa, Fraga, Maó, Mataró, Reus, la Ràpita i Xixona.

Ja al segle XIX, la llista s'incrementa notablement: Alcoi, Alzira, Badalona, Berga, Les Borges Blanques, Castalla, Castelló de la Plana, Cullera, Elx, Felanitx, Figueres, Gandesa, Igualada, Inca, Llíria, Morella, Oliva, Perpinyà, Requena (dins del Regne de Castella), Roquetes, Sabadell, Sagunt, Sueca, Tàrrega, Terrassa, Tremp i Valls.

Finalment, al segle XX foren declarades ciutats Alaior, Albaida, Alcanar, Algemesí, Amposta, Artesa de Segre, Banyoles, Barberà del Vallès, Benicarló, la Bisbal d'Empordà, Borriana, Calella, Callosa de Segura, Carcaixent, Carlet, Cornellà de Llobregat, Elda, Granollers, l'Hospitalet de Llobregat, Llucmajor, Manacor, Manises, Mollerussa, Monòver, Montcada de l'Horta, Novelda, Olot, Ontinyent, Pedralba, Santa Coloma de Farners, Santa Coloma de Gramenet, Sant Feliu de Guíxols, Sant Feliu de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts, Sóller, Tavernes de Valldigna, Torrevella, la Vall d'Uixó, la Vila Joiosa i Vila-real

Font: enciclopèdia.cat

EPÍLEG

L'any 2025, amb motiu dels 100 anys de Calella Ciutat, celebrem una efemèride que hem de recordar i agrair als qui varen assolir unes fites històriques que canviaren la fisonomia de Calella.

Aquella Calella va ser recordada com una edat d'or per a un ampli grup social —empresaris del tèxtil, grups catòlics i propietaris agraris i urbans—, en la mesura que representava un model de societat i ciutat idealment integrat, definit per l'ordre públic, el creixement econòmic, l'estabilitat social i la defensa dels valors tradicionals com la religió, la propietat i la jerarquia. Aquest bloc havia estat hegemònic i és qui ha imposat el seu relat. Les realitzacions materials d'aquesta etapa (mercat, parc, passeig de mar, escorxador, barri de Pequín, fàbrica Llobet-Guri...) són aclaparadores, però la memòria és, per definició, personal i selectiva, i podem suposar raonablement que, atesa la virulència dels conflictes dels anys 30, els grups més afectats per la manca de llibertats polítiques com els catalanistes, socials com els sindicalistes, o ideològiques com els laics i ateus, per no parlar dels jornalers o rabassaires, tenien una idea molt diferent del període 1923-1930/1931.

Segurament cal superar aquestes falses dicotomies, edat d'or / decadència, ja que no són més que les dues cares de la mateixa moneda. Allò que uns veuen com a progrés, altres ho entenen com a caciquisme i paternalisme. Però al cap i a la fi, la història és un rescat de pistes i vies cegades unes i obertes altres: no ens permet conèixer el futur però ens allibera del passat monolític que sovint s'explica.

Medalla de bronze realitzada amb motiu dels 50 anys de Ciutat 1975.
Mida: 5 cm.

logo
commemoratiu
aquí

Ajuntament
de Calella

Aquesta publicació ha estat elaborada per la Junta de l'Associació d'Amics del Patrimoni Històric de Calella amb la col·laboració de l'historiador Jesús Rodríguez Blanco i la consulta dels fons documentals de l'Arxiu Històric Municipal de Calella.
Calella, març de 2025

ASSOCIACIÓ
AMICS DEL
PATRIMONI
HISTÒRIC
DE CALELLA